

ΑΠΟΓΕΜΑΤΙΑΝΗ

Αφεντικό μου δοξασμέρο!

Χαίρω πολὺ διὰ τὴν ἀνκαλύψιν σου: ὅτι ἂν ἡμεῖς καταγόμεθα ἀπὸ τοὺς σταυροφόρους, ὁ περισσότερος πληθυσμὸς εἰς τὰς Ἀθήνας βέβαια πατάγεται ἀπὸ τοὺς ἀντιπραχταχθέντας ἐναντίον τῶν σταυροφόρων. Χαίρω ποῦ τοὺς ἔδωκες καὶ μαθήματα ἱπποτισμοῦ καὶ ἀπεράσισκν νὰ ἐπιτεύχουν, ἀπὸ ἵπποτικὴν συγκατάθεσιν, στοὺς ζένους νὰ πάρουν κι' αὐτοῖς βραχεῖα. Τὰ ἴδια καὶ μαζὶ ἔδω ὅπως τ' ἄφηκες. Τὴν περασμένη δευτέρᾳ ὥρᾳ Ἀπριλίου, θὰ ωμιλοῦσε ὁ φίλος σου μεσαιονολόγος κ. Μ. Γεδεών. Πηγα ώς ἀντιπρόσωπός σου.

Στὸ Σύλλογό μας πῆγα καὶ καμάρωνα τὴν μεγάλην σᾶλα του καὶ ἀκούσα ὅλους τοὺς γραμματισμένους νὰ μαλώνουν· ἔ τι γλῶσσα! τι γλῶσσα! τι γλῶσσα! . . . καθαρεύουσα... Καὶ τόσα ἀράδισκαν, που πέρασε ἡ ὥρα καὶ ὁ φήτωρ μὲ μεγάλη του λύπη δὲρ ὡμί-λησε· ἂν καὶ ἔγω, ἀφεντικό μου τιμημένο, ἔβλεπα ὅλο πῶς παῖζεν τὰ χεῖλη του. Τὴν περασμένη δευτέρᾳ ἔκαναμιλησε, μὰ φοβήθηκα ἀφεντικό μου, μήπως ἔνας γίγας, ποῦ ἀράδιαζε μὲ μαθηματικὴ ἀκρίθεια, καὶ τὰ λόγια ἔργα, καὶ τότε . . . ἔγω τὴν ζωὴν μου στὴν ἀφίέρωσα καὶ δὲν ἔννοω νὰ τὴν ξοδέψω ἀλλού.

* *

Πηγα προχθὲς στὴν πευκοστολισμένη Λάλη καὶ τὴν εἰδὼ τὴν Θεολογικὴ σχολὴ.

Ἐκεῖ ἐπάνω, στὸν ὕδρῳ λόρῳ, ἀπὸ ὅπου τῷρες τόσα χρόνια μᾶς δίδει κλήρο μορφωμένο καὶ γραμματισμένο· ἂν παρασκάλεψε τὰ θεμέλια τῆς ὁ σεισμὸς, δὲν ἔσταλεψε τίποτε ἀπὸ τὸ ἀθάνατο πρόγραμμά της. Οὔτε τὸ ἔργον τῆς θὰ σταυρικὴ ση διὰ πολὺν καιρόν. Ἐνας πατριώτης ἀληθινὸς, ποῦ ἀνήκει σὲ μὴ οἰκογένεια, ή ὅποια ἀθρόυσθι σκορπίζει τὸ γρήμα της, ὅπου ὑπάρχει ἀνάγκη, σκέψθηκε καὶ ἀπεράσισκν νὰ τὴν ὑψώσῃ πάλιν, μεγάλην καὶ τραχὴν στὸν ὑψηλὸ λόρῳ της.

"Αν ἔγειναν μερικὰ λάθη στοὺς λογαριασμοὺς, ὁ δωροπήτης ζεύξει νὰ συγγράψῃ καὶ ἔνα μόνον βλέπει: ὅτι τὸ ἔργον πρέπει νὰ τελειώσῃ γρήγορα. "Αν ἀργοπορήσῃ μὲ τοὺς λογαριασμοὺς, εἰμπορεῖ νὰ ὀλιγοστεύσῃ τὰ ἔξοδα, μὰ καὶ ζημία ή ὅποια προκύπτει μὲ τὴν ἀργοπορίαν δὲν εἶναι ζημία εἰς γρήματα, ἀλλὰ διὰ τοῦτο ίσως, εἶνε πολὺ μεγαλειτέρα ζημία. "Αμαχ σταυρικὴ ση ματικὰ μου, σὲ κανένα μεγάλο δικό μας κτήριο, διαβάζω καὶ βρίσκω ἀνάμεσκα στὰ μάρμαρά του ἔνα ἀκόμη ὄνομα εὐλογημένο, γραμμένο ἔκει γιὰ νὰ τὸ εὐγνωμονοῦμεν ἢ καὶ νὰ μιμούμεθα τὴν καλὴ του καρδίαν καὶ τὴν μεγάλην του θέλησι.

* *

67

'Εσχηματίσθη κ' ἔδω ἔνωσις ποδηλατῶν. Χαίρω πολύ. "Αν κ' ἔγω, ἀφεντικό μου ἀγαπημένο, δὲν ἀγαπῶ αὐτὸν τὸν ἄψυχο σύντροφο ποῦ θέλει δρόμους καλοδιορθωμένους γιὰ νὰ μᾶς ὑπακούσῃ καὶ νὰ κινηθῇ. Τὸ ἄλογο, ὁ φίλος ὁ ἀφωπιωμένος, ποῦ σ' ἀνεβάζει μὲ τὸν τίμιο ὕδρῳ του στὸν ἀνήφορο τῆς τιμῆς, ποῦ σὲ καταλαβαίνει καὶ σὲ γνωρίζει καὶ σ' ἀγαπᾷ καλλίτερα ἀπὸ πολλοὺς ἀνθρώπους, ποῦ δέν ἔξετάζει ἂν ἦν διορθωμένος ὁ δρόμος σου, ἀλλὰ ἰδρώνει καὶ πληγώνεται, μόνον καὶ μόνον διότι ὁ δρόμος αὐτὸς εἶναι δικός σου δρόμος· τὸ ἄλογο ἔγω ἀγαπῶ. "Ισως γιατὶ ὅταν σὲ πρωτογάριστα, ησυνκα καθαλάρης ἀπάνω στὸ Ροζινάντη. Τὸ ποδηλατο ποῦ γείνεται ὁ ποδηλάτης σὰν βαθρακός, καθόλου δὲν μ' ἀρέσει. Μὰ περισσότερο δὲν μ' ἀρέσει, ὅταν τὸ βλέπω στὸ μεγάλο μρόμο νὰ κινδυνεύῃ νὰ καταπατηθῇ καὶ νὰ καταπατηθῇ.

Τὶ ζητεῖ ὁ ποδηλάτης ἀνάμετρα στὸ τραυμάτι στὰ ἀγάπια καθαλάρηδες καὶ στοὺς πεζοὺς τοῦ ἰσιού δρόμου; "Ισως νὰ δείξῃ τὴν τέχνη του καὶ τὴν φρεσιά του—ἄλλον λόγον ή παρουσία τουδὲνέχει.—

* *

"Εκλεισκαν μετὰ τὸ Πάσχα καὶ τὰ εὐχάριστα καὶ τὰ πληκτικὰ σκλόνικ. Καὶ ἀπεγωρίσθησαν αἱ κ. συνοδικαὶ νὰ μελετοῦν τῷρα δισας βλέπουν εἰς τοὺς περιπάτους καὶ δισας δὲν βλέπουν, καὶ ἔξετάζουν δικτὶ βλέπουν αὐτὰς καὶ δὲν βλέπουν ἐκείνας. Σινάζουν—ὅπως ή μέλισσα συνάζει μέλι—ἐκείνη κι συνάζουν φρεσιά διὰ νὰ τὸ ἔχουν πρόσχειρον εἰς τὰς ὡραίας ἔξοχὰς ὅπου θὰ παραθερίσουν.

Τὸ ἀττάλειρ θὰ χωρισθῇ· ἄλλαι θὰ ὑπάγουν εἰς τὸν Βόσπορον, ὅμη τέσσον διὰ τὰς καλλονὰς τοῦ μαχαγενικοῦ πορθμοῦ σον διότι εἰς τὰς ἀκτάς του, ὑψοῦνται ὑπερήφανοι καὶ μὴ αἱ πρεσβεῖαι. Καὶ ὀνειροπολοῦν σειρὰν ἔορτῶν μέσα εἰς τοὺς παραδείσους τῶν πρεσβειῶν (οἱ ὅποιοι δὲν ἔχουν φείδια ὅπως ὁ παλαιός παραδείσος) καὶ ἐσπερίδας εἰς τὰ καταστρώματα τῶν φυλακίδων, τὰς ὅποιας τέσσον ὥραια περιγράφει ὁ Μαλώ.

"Αλλαὶ θὰ ὑπάγουν εἰς τὴν ὥραιαν Πρίγκηπον, τὴν τελευταίαν Πριγκηπόνησον, διότι αἱ ἄλλαι ἀν καὶ ὥραιες, ὥραιότεραι ίσως τῆς Πριγκήπου, δὲν συγγάζονται τέσσον ὑπὸ τῆς ἀριστοκρατίας.

Ἐκεῖ μέσα εἰς τὰ πυκνόπευκα δάση, περισφίγγουσι ὅσῳ τὸ δυνατόν περισσότερον τὰς σάρκας των μέσα εἰς τὸν στηθόδεσμον—διὰ νὰ μὴ εἰσέλθῃ καθαρός ἀήρ καὶ καθαρίσῃ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν των—χωρὶς νὰ ἔχουν κακυμίαν στάσιν καὶ κακυμίαν κίνησιν φυσικήν, θὰ προσποιοῦνται ὅτι θυμαράζουν τὴν φύσιν.

Αὐτὰς ὀνειροπολοῦν εἰς τὸν περίπατον καὶ εἰς τοὺς κήπους, οἱ ὅποιοι θὰ γένουν τέπος συνεντεύξεως τοῦ ποικίλου πληθυσμοῦ τῆς πόλεως μας.

Μέν δεσποινίς πολὺ χαριτωμένη, μὰ πολὺ χαρ-

68

τωμένην έφορούσε ἐνα καπέλο χνοιζιάτικο πολὺ παράξενο.

Πολλοί ἐκαμάρονταν τὴν εὐμορφιά της μὰ ἑκείνη ἡτο τόσῳ ὑπερήφανος διὰ τὸ καπέλο, ὥστε ὅλη τὰ βλέμματα τὰ ἀπέδιδε εἰς τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς τῆς, καὶ πολὺ εὐγνώμων διὰ τὴν μοδίσταν ἡ ὄποιας τῆς ἐκαμέ τὸν ἀμερικάνον συνδυασμὸν, ἐλησμένη νὲ εὐχαριστήσῃ καὶ τὸν Θεόν, ὁ ὄποιος τὴν ἐκάμε τόσῳ ὥραῖσιν.

Τέτοιος εἶναι ὁ ἀνθρωπος, ὅπου ὁ ἴδιος πολὺ προσέχει, νομίζει ὅτι ὅλοι προσέχουν. Αὐτὰ ἀφεντικό μου, σου γράφω κατὰ τὸ παρόν καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ ἐπιστρέψῃς γράψορα ἀπὸ φέρε μὴν τύχη καὶ δὲν εὔρης τὸν Ροζινάντη ζωντανὸν καὶ τὴν Δουλσινέ ἀφοσιωθέντη.

Μὰ εἴτε ἀργήσῃς εἴτε ὅχι, θὰ εὕρης πάντα πιστὸ τὸν θεοφορούμενο δοῦλό σου

ΣΑΝΚΟ ΠΑΝΣΑΝ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Αλήθεια ὁ κιών μας εἶναι κιών τῆς πρακτικότητος.

Ἐμμεταλλεύεται ὅλα... καὶ τὰ ἀγνότερα ἀκόμη αἰσθήματα.

Είναι φυνερὸς ὁ ὑπερβολικὸς ἐνθουσιασμὸς διὰ τὸν διχρονοστέφανο νικητὴ τοῦ Μαρκθωνίου, τὸν Λούη. "Ε! λοιπόν καὶ αὐτὰ δὲν ἀργησε νὰ τὰ ἐκμεταλλεύθῃ. Ή πόλις μας γέμισε κυριολεκτικῶς ἀπὸ εἰκόνες, ποὺ παριστάνουν μὲ τὴν φουστανέλλα του καὶ τὴν σημειὰ στὰ γέρια τὸν νικητὴ.

Δὲν ἡτο το γεχίον, ἀπεναντίκε φαίνεται πολὺ μελετημένο τὸ σχέδιο καὶ ἀπόδειξις ἡ τυπὴ ποὺ πουλοῦν τὶς εἰκόνες: ἐνα γροσάκι μόνο. Καὶ βέσσικοποιός θὰ φιλαργυρεύῃ γιὰ τὸν Λούη καὶ δὲν θὰ δώσῃ τὸ γροσάκι, ποὺ ἔται σὰν τὸν βλέπη σ' τὸ μαγγάζι του (γιατὶ αὐτὴ ἡ τάξις τῶν ἀνθρώπων ἔχει τὸν ἀγνότερο καὶ τυφλότερο ἐνθουσιασμὸ) νὰ αισθάνεται ἀκόμη τὴν ἵδια γλύκα ποὺ δοκίμασε στὴν πρώτην ἀγγελία τῆς νίκης.

* * *

Θαρρῶ πῶς βγῆκαν πεῖρα κερδισμένοι, ὅσοι δὲν πηγαν στὸν Ἀγῶνας κερδισμένοι ὑπὸ τὴν ἐποψὺν ὅτι δὲν ἐξόδευσαν καὶ ἔμαθαν καὶ... εἰδὼν σχεδὸν τὰ αὐτὰ πράγματα ἀπὸ φωτογραφίες καὶ ἐφημερίδες.

Φυσικὰ συνέβη, αὐτοὶ ποὺ πηγαν, εἴτε εἴς αἰτίας τοῦ πολλοῦ συνοστισμοῦ, εἴτε ποιὸς ζέρει ἀπὸ τὸ ἄλλο, νὰ μὴ εἰμπορέσουν νὰ ἰδοῦν ὅλα καὶ νὰ τοὺς διέφυγαν καὶ λεπτομέρειει ὅχι μόνον ἀλλὰ καὶ οὐσιώδη πράγματα, τὰ ὄποια ἔμαθαν ἀπὸ τάς ἐφημερίδας, διότι εἴζενταν, πῶς στὴν ἐπιστροφὴ πρέπει νὰ φανοῦν ὅτι εἰδὼν καὶ ἤκουσαν ὅλα.

Κἄποιοις, ποὺ πηγαν, μοὺ τἀλεγεῖ μὰ μοὺ φαί-

νονται, ὅσο ἐξακολουθοῦσε, πῶς τὰκουσα κι' ἄλλη φρορά· διὰ μιὰ στιγμὴ θάρεψε πῶς μοὺ τὰ ἔκνασεῖπε· ἐξαφνα θυμάθηκα πῶς τὰ διάβατα, τόσο ὁ εὐλογημένος δὲν φαντάσθηκε οὕτε ἐνα κόμψη ν' ἀλλάξῃ.

"Ωστε δὲν ἔξει τὸν κόπο γιὰ τὸ λίγο ποὺ μάθην ἐξ αὐτοφίας νὰ ὑποβληθῇ κανεὶς σὲ τόσο ὑπερβολικὰς καὶ ἀναλογίαν θυσίας.

Παρηγοριά μας, ἔ;

* * *

Μόνον οἱ ἀγωνισταὶ δὲν κάμουν τὰ δυσκολοκατόρθωτα γυμνάσματα καὶ ἡ φιλολογία καὶ αὐτὴ τοὺς ἀκολουθεῖ κατὰ βῆμα.

"Ενας Ἀμερικανός, γράφει γαλλικὴ ἐφημερία, ἔγραψεν ὄλοκληρο μελέδραμα, εἰς τὸ ὄποιον ἀδύνατον νὰ βρεθῇ τὸ γράμμα i

Δύσκολο δὲν είναι ἔτοι; καὶ τόσο δυσκολότερον ὅσον καὶ ἀνωφελές καὶ ἄγαρι μάλιστα.

"Αλλοτε ὁ Rondelet, γάλλος αὐτὸς, ἐκφε τὸ αὐτὸν μὲ τὴν διαφορὰ ὅτι αὐτὸς ἀπέφυγε τὸ α

Παρόμοιες ιδιοτροπίες, στὴν στυχουργία ὅμως, βρίσκονται ἀρκετές στὸν Banville καὶ στοὺς μικράς του οἱ ὄποιοι κατώθωνταν νὰ κάμουν ὁμοιοκαταλήστους ὄλοκλήρους λέξεις. Αὐτοὶ ἐπωνυμάσθησαν «ρροτσγιλδίστα» διὸς νὰ συμβολίσουν τὸν πλούτον τῆς φίμας.

"Αλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς πέρασαν ἄλλοι, ποὺ ἔγραψεν ὄμοιων ώστε οἱ πόλεις πόδας τοῦ στίχου.

*Dans ces «bois» beaux, laqués
Rideaux et dais moroses,
Danse et bois, beau laquais!
Ris d' oser mots roses!*

Μ' αὐτὸν ὄμοιογουμένως ἀνέθηκαν οὗτοι οἱ τελευταῖοι τὸ ὑψηλότερο σκαλοπάτι, ἀλλὰ κρίμα στὸν κόπο τους, γρατί, ἐκεὶ ποὺ κυνηγοῦν τὸ σγῆμα, γάνουν τὴν ἰδέα.

Τέτοια φιλολογικὰ παίγνια ἀρκετὰ νόστιμα ἔγραψε καὶ ὁ Ραπτάρχης. Θυμούμενο ποὺ εἶδε ἐνα ὄλοκληρο τόμο δικό του.

"Αλλὰ τὸ πρωτοτυπώτερο εἴται αὐτὸν, ποὺ ἔγραψε εἴνας γάλλος. "Ἐπέστρεψε ἀπ' τὴν Μαδαγασκάρη καὶ ἀπὸ τὴν στενοχώρια του μεσ' σ' τὸ ἀτμόπλοιον ἔγραψε ὄλοκληρο διηγηματάκι μὲ ἔθιμα τῶν ἑκεῖ μαρύρων εἰς τὸ ὄποιον ἀπομιμούμενος τὴν μουσικὴν τῆς γλώσσης των ἀπέφυγε νὰ μεταχειρισθῇ ἄλλο φωνῆν ἐκτὸς τοῦ α.

* * *

Καὶ μιὰ πολὺ χρακτηριστικὴ περιγραφὴ ἀμερικανοῦ.

"Ο Κύριος Χόλ, ἀνήκων εἰς τὸν ἀγγλικανικὸν κλῆρον ἐκφε τελευταίως ἐνα ταξείδι στὴν Ἀμερικὴ